

Nr 241.

Av herrar **Hammarlund** och **Westman**, *angående viss ändring av grunderna för lån ur dräneringsfonden.*

I Kungl. Maj:ts kungörelse angående villkor för lån ur dräneringsfonden (Svensk författningssamling nr 461, 1918) stadgas (mom. 4), att kapitalinbetalning skall ske, sedan dräneringslånet innehafts under två år från lyftningsdagen räknat, med $\frac{1}{3}$ av lånet för varje kommande år under 5 år, till dess hela lånet inbetalts.

På grund av det tryckta läge, vari jordbruket sedan flera år befinner sig, har det varit omöjligt att av jordbruksdriften vinna den avkastning, som skulle behövas för att kunna inbetala dessa dryga amorteringar, varför många låntagare nödgats tillgripa lånevägen för att fullgöra sina skyldigheter mot staten. Då emellertid detta system att med lånade medel verkställa amorteringarna icke kan fortsätta, hava vi ansett, att åtgärder böra vidtagas för att lätta dessa jordbrukares svårigheter. Det bör därvid påpekas, att det även ligger i statens eget intresse, att något göres för att på ett mera tillfredsställande sätt ordna dessa låneförhållanden, enär staten såsom långivare riskerar att, åtminstone i de fall, då lånen äro in-tecknade i vederbörande fastighet, lida den förlust, som kan uppkomma vid fastighetens försäljning exekutivt. Även å de lån, som utlämnats mot borgen, kunna lätt nog förluster uppstå för staten, enär de, som erhållit lån ur denna fond, i stor utsträckning bistått varandra med borgensförbindelser, varför, i den mån låntagarnas ekonomi försämrats, borgesmännen även kommit eller riskera att komma på obestånd, då de ofta själva erhållit dräneringslån.

Enligt vår mening böra dessa lån betraktas mot bakgrunden av de förhållanden, som voro rådande vid lånens utlämnande. Syftet med lånen var nämligen ej blott att bistå jordbruket utan fast mera att driva upp produktionen av brödsäd inom landet, då tillförsel utifrån var omöjliggjord genom av kriget förorsakad blockad. Nyttan av att få sin jord dränerad stod ej heller under denna tid i någon rimlig proportion till kostnaderna, vilka på grund av de höga priserna på rör samt de höga arbetslönerna voro ofantligt uppdrivna, varför också många jordbrukare genom dessa lån nära nog ruinerats. Det måste dessutom betraktas såsom orättvist, att dessa jordbrukare, som sökte i största möjliga grad ställa sig myndigheternas och den konsumerande allmänhetens uppmaning att odla mera brödsäd till efterrättelse för att hindra vårt folks utsvältning under kriget, nu skola offras ekonomiskt på grund av i samband härmed åtagna förpliktelse, som under nu rådande förhållanden äro omöjliga att fullgöra.

För att visa hur ohållbar dessa jordbrukares ekonomiska ställning nu är, vilja vi erinra om att de till övriga utgifter, såsom kapitalränta, brukskostnader, skatter m. m., hava en årlig utgift av 50 kronor per tunnland för sin jord under 5 år framåt.

Ett sätt att i någon mån minska svårigheterna, vilket även skulle vara förmånligt för staten, vore, att amorteringstiden utsträcktes till 10 år i stället för 5, varvid inbetald amortering skulle få tillgodoräknas för dubbelt så lång tid framåt som hittills varit fallet.

Under hänvisning till vad vi sålunda anført få vi hemställa,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag till innevarande års riksdag om sådan ändring av grunderna för lån ur dräneringsfonden, att amorteringstiden utsträckes från 5 till 10 år.

Stockholm den 22 januari 1925.

Nestor Hammarlund.

K. A. Westman.